

نگاه

حق انتخاب وکیل در قوانین حقوقی

محمد مقیمی:

● حق دفاع از طریق وکیل انتخابی، یکی از شیوه‌های حمایت از حقوق منظونان و متهمان و تضمین دادرسی عادلانه در مراحل پیش از محاکمه و در دوران محاکمه است. در قوانین داخلی کشورها و اسناد بین‌المللی حقوق بشری به حق انتخاب آزادانه وکیل به‌عنوان یکی از اصول دادرسی عادلانه اشاره شده است. اصل ۱ و ۵ اصول بنیادین نقش وکلا و قاعده ۹۳ قواعد اروپایی، حق انتخاب وکیل در دوران پیش از محاکمه را نیز به رسمیت شناخته است.

اصل ۳۵ قانون اساسی کشورمان نیز به حق انتخاب وکیل در دوران محاکمه اشاره کرده و مقرر می‌دارد: «در همه دادگاه‌ها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب کنند و اگر نتوانایی انتخاب وکیل را نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم شود». اما ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۹۲ در حقت انتخاب وکیل در مراحل پیش از محاکمه نیز تأکید کرده و بیان می‌کند: «با شروع تحت نظرقرارگرفتن، متهم می‌تواند تقاضای حضور وکیل کند. وکیل باید با رعایت و توجه به محرمانه‌بودن تحقیقات و مذاکرات، با شخص تحت نظر ملاقات کند و وکیل می‌تواند در پایان ملاقات با متهم که نباید بیش از یک ساعت باشد، ملاحظات کتبی خود را برای درج در پرونده ارائه دهد». این ماده قانونی در راستای تحقق دادرسی عادلانه، حق برخورداری از وکیل را در مراحل پیش از محاکمه و هنگام تحت نظرقرارگرفتن متهم مورد شناسایی قرار داده و به آخرین استانداردهای بین‌المللی حقوق بشری توجه کرده است. البته آن بخش از ماده یادشده که می‌گوید: «... وکیل باید با رعایت و توجه به محرمانه‌بودن تحقیقات و مذاکرات، با شخص تحت نظر ملاقات کند...»، با حق دسترسی به اطلاعات و اسناد برای تدارک دفاع و حق داشتن ارتباط محرمانه متهم با وکیل خود که از اصول حق برخورداری آزادانه از خدمات وکیل است، مغایر است.
باین‌حال می‌توان گفت این ماده قانونی به استانداردهای روز دادرسی منصفانه نزدیک‌تر شده بود. چه اینکه اسناد سنتی حقوق بشری به حق انتخاب وکیل در دوران محاکمه اشاره کرده‌اند، ولی نسل جدید اسناد و قوانین مربوط به دادرسی عادلانه در حق برخورداری از وکیل منتخب در مراحل «پیش از محاکمه» نیز تأکید کرده‌اند.
باید یادآور شد که شالوده یک پرونده کیفری در مراحل پیش از محاکمه، به‌ویژه در تحقیقات مقدماتی شکل می‌گیرد، اما در واپسین روزهای لازم‌الاجراشدن قانون آیین دادرسی کیفری، تبصره ماده ۴۸ این قانون به گونه‌ای اصلاح شد که متأسفانه حق انتخاب وکیل را در برخی جرائم به‌طور کلی زیر سؤال برد. تبصره یادشده بیان می‌دارد: «در جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور و همچنین سازمان‌یافته که مجازات آنها مشمول ماده ۲۰۲ این قانون است، در مرحله تحقیقات مقدماتی، طرفین دعوی وکیل یا وکلای خود را از بین وکلای رسمی دادگستری که مورد تأیید رئیس قوهقضائیه باشند انتخاب می‌کنند، اسامی وکلای مزبور توسط رئیس قوهقضائیه اعلام می‌شود». برابر جدیدترین معیارهای دادرسی عادلانه، حتی اگر متهم نخواهد در دادرسی شرکت کند، حق برخورداری از وکیل باید اعمال شود، بنابراین در صورتی که متهم یا وکیل او در دادرسی حضور نداشته باشند، پرونده نباید مورد رسیدگی قرار گیرد. چنان که کمیسیون آفریقایی حقوق بشر، استنکاف از حق برخورداری از وکیل را از سوی دو متهم به نام‌های ورا و اورتوتن شیروا (VERA and ORTOTEN CHIRWA) که به مجازات ۷م محکوم شده بودند، ناقض جزء «ج» بند «۱» ماده ۸ منشور آفریقایی حقوق بشر و مرمان دانست. از سوی دیگر، حق برخورداری از وکیل انتخابی نباید به تعدادی از وکلا محدود باشد. یکی از دلایلی که باید وکیل به‌طور آزادانه انتخاب شود، اهمیت صداقت و اعتماد میان متهم و وکیل و استقلال وکیل است. چنان‌که کمیته حقوق بشر در پرونده‌ای که دادگاه نظامی، متهم را محدود به انتخاب از میان دو وکیل تسخیری کرد، اظهارنظر کرده که حق دفاع توسط وکیلی که به این روش انتخاب شده نقض شده است. همچنین، کمیته یادشده می‌گوید که اگر به متهم فهرستی از وکلا برای انتخاب یکی از آنها ارائه شود یا اگر متهم مجبور به پذیرش وکیل نظامی تسخیری شود، با وجود آنکه وکلای غیرنظامی حاضر هستند وکلای او را بر عهده بگیرند، حق انتخاب وکیل متهم نقض می‌شود. همچنین، کمیسیون آمریکایی حقوق بشر، اظهارنظر کرده در مصوبه قانونی که به موجب آن وکلای مدافع تنها می‌توانند وکالت یک نفر متهم به جرائم تروریستی را بر عهده گیرند، حق انتخاب وکیل مورد نقض جدی قرار گرفته است. در دادگاه‌های بین‌المللی نیز هنگامی که متهم خود می‌تواند وکیل انتخاب کند، دادگاه حق انتصاب وکیل ندارد، همچنین نمی‌تواند دانه انتخاب او را بدون دلیل محدود کند. از سوی دیگر چون برخورداری از وکیل، حق متهم است، تصمیم به اجرای آن نیز در اختیار اوست و می‌تواند از این حق صرف نظر کند. بنابراین، درحالی‌که به تصویب قانون آیین دادرسی کیفری جدید، جامعه حقوقی امیدوار بود که تحقق دادرسی منصفانه ارتقا یابد، اما در واپسین روزهای لازم‌الاجراشدن این قانون، تغییرات ایجادشده در تبصره ۴۸ قانون یادشده، موجب شوک جامعه حقوقی شد.

۵ وکیل پایه یک دادگستری و کارشناس ارشد حقوق بشر
حکایت «پیل اندر خانه تاریک» است که مولانا می‌گوید. درست همان وقتی‌که عده‌ای به‌دنبال افزایش سهم زنان از کرسی‌های سبز بهارستان هستند، برخی خرده می‌گیرند که به‌جای این کارها، به داد زنان سرپرست خانوار برسیم. یا وقتی کسانی پیگیر ورود زنان به ورزشگاه‌ها می‌شوند، گروهی فریاد می‌کشند مگر مسئله زنان این است؟! وقتی هم می‌گویند زنان مدیر و وزیر و دیپلمات شوند، باز گروهی هستند که بگویند تکلیف خانواده چه خواهد شد؟! مسئله وقتی تأمل‌برانگیز می‌شود که درک کنیم این‌ اختلاف نظرهای بی‌پایان به بزرگ‌ترین مانع در مسیر پیگیری مسائل زنان بدل شده است. در این شرایط جواب مشخصی برای این پرسش که «اصلی‌ترین مطالبه زنان چیست؟» وجود ندارد. این مسئله حتی سبب می‌شود گمان کنیم اساسا درد مشترکی در این جامعه وجود ندارد و زنان هنوز در مسائل ابتدایی، همچون اینکه زن در جایگاه خانواده تعریف شود یا خارج از آن سردرگم هستند، اظهارات اخیر شهیندخت مولاوردی، معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده، وجود این دشواری را تأیید می‌کند. او در نشست خبری همایش زنان، اعتدال و توسعه هر دو وجه را در نظر گرفته و گفته است «انتظار داریم در حوزه زنان به‌اعتدال که نیاز امروز جامعه است، پرداخته شود و تأثیر آن در عرصه‌های مختلف همچون خانواده، بازار کار و ایجاد توازن میان این دو نقش زنان دیده شود». مولاوردی همچنین تأکید می‌کند: «زمانی که فرضیه عدالت جنسیتی را به‌عنوان یک ایده به جهان ارائه می‌کنیم و انتظار داریم آن را دربست قبول کنند، باید بدانیم اگر این ایده هنوز در کشور ما به عمل درنیامده باشد و ابعدادش تحلیل نشده باشد، تأثیری نخواهد داشت».

به‌این‌ترتیب، او با اشاره به اینکه برنامه رئیس جمهوری در این مدت کاهش شکاف جنسیتی بوده است، می‌گوید در این معاونت و به‌طورکلی در دولت زن به این نتیجه رسیده‌اند که «باور به زنان و مطالبات آنها باید به باور و مطالبه جامعه تبدیل شود». پرسش اینجاست که چطور می‌توان انتظار داشت «مطالبات زنان» به «مطالبات جامعه» بدل شوند، درحالی‌که جامعه زنان هنوز درباره اولویت‌بندی مطالبات خود اختلافی نظر دارد. چطور می‌توان در شرایطی که مولانا می‌گوید، درست همان وقتی‌که عده‌ای به‌دنبال افزایش سهم زنان از کرسی‌های سبز بهارستان هستند، برخی خرده می‌گیرند که به‌جای این کارها، به داد زنان سرپرست خانوار برسیم. یا وقتی کسانی پیگیر ورود زنان به ورزشگاه‌ها می‌شوند، گروهی فریاد می‌کشند مگر مسئله زنان این است؟! وقتی هم می‌گویند زنان مدیر و وزیر و دیپلمات شوند، باز گروهی هستند که بگویند تکلیف خانواده چه خواهد شد؟!
مسئله وقتی تأمل‌برانگیز می‌شود که درک کنیم این‌ اختلاف نظرهای بی‌پایان به بزرگ‌ترین مانع در مسیر پیگیری مسائل زنان بدل شده است. در این شرایط جواب مشخصی برای این پرسش که «اصلی‌ترین مطالبه زنان چیست؟» وجود ندارد. این مسئله حتی سبب می‌شود گمان کنیم اساسا درد مشترکی در این جامعه وجود ندارد و زنان هنوز در مسائل ابتدایی، همچون اینکه زن در جایگاه خانواده تعریف شود یا خارج از آن سردرگم هستند، اظهارات اخیر شهیندخت مولاوردی، معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده، وجود این دشواری را تأیید می‌کند.

او در نشست خبری همایش زنان، اعتدال و توسعه هر دو وجه را در نظر گرفته و گفته است «انتظار داریم در حوزه زنان به‌اعتدال که نیاز امروز جامعه است، پرداخته شود و تأثیر آن در عرصه‌های مختلف همچون خانواده، بازار کار و ایجاد توازن میان این دو نقش زنان دیده شود». مولاوردی همچنین تأکید می‌کند: «زمانی که فرضیه عدالت جنسیتی را به‌عنوان یک ایده به جهان ارائه می‌کنیم و انتظار داریم آن را دربست قبول کنند، باید بدانیم اگر این ایده هنوز در کشور ما به عمل درنیامده باشد و ابعدادش تحلیل نشده باشد، تأثیری نخواهد داشت».

به‌این‌ترتیب، او با اشاره به اینکه برنامه رئیس جمهوری در این مدت کاهش شکاف جنسیتی بوده است، می‌گوید در این معاونت و به‌طورکلی در دولت زن به این نتیجه رسیده‌اند که «باور به زنان و مطالبات آنها باید به باور و مطالبه جامعه تبدیل شود». پرسش اینجاست که چطور می‌توان انتظار داشت «مطالبات زنان» به «مطالبات جامعه» بدل شوند، درحالی‌که جامعه زنان هنوز درباره اولویت‌بندی مطالبات خود اختلافی نظر دارد. چطور می‌توان در شرایطی

سهیلا جلودارزاده: زنان و حلقه مفقوده عدالت

افزایش تعداد نمایندگان در مجلس، حضور در کابینه و تصدی پست‌های مدیریتی مهم‌ترین مسئله جامعه زنان است یا افزایش توان اقتصادی آنها، حضور در دانشگاه‌ها و فرصت اشتغال. شاید هم روش‌شدن تکلیف موضوعاتی مانند مرخصی زایمان، ورود به ورزشگاه‌ها، بیمه زنان خان‌دار، وضعیت زنان سرپرست خانوار... و... از جمله مهم‌ترین مطالبات زنان باشد. آنچه مسلم است اینکه در جامعه زنان هیچ اتفاق‌ظری درباره اولویت‌بندی این مطالبات وجود ندارد. اینکه چرا این‌طور است و آیا اساسا درد مشترکی وجود دارد یا خیر موضوع گفت‌وگوی ما با سهیلا جلودار زاده فعال سیاسی اصلاح‌طلب و مشاور وزیر صنعت و معدن است.

۴ به نظر شما اصلی‌ترین مسئله و درد مشترک در جامعه زنان چیست و چرا در این خصوص اتفاق‌ظری وجود ندارد؟

بزرگ‌ترین مسئله زنان به‌هیچ‌وجه از بزرگ‌ترین مسئله کل جامعه جدا نیست. درباره چرایی وجود اختلاف‌نظر هم باید بگویم به این خاطر که دو برداشت متفاوت از دین، انقلاب و حقیقت زن و مرد در جامعه ما وجود دارد. برداشت اول که منطبق با فطرت است و حقوق انسانی و قرآنی زن و مرد را برای آنها قائل است. این حق‌وق شامل عدالت اجتماعی، حق تعیین سرنوشت، حق مشارکت سیاسی، حق کارکردن، حق بهره‌مندی از موهبات الهی به‌طور یکسان در جامعه یا همان ثروت ملی... و... است.

دیدگاه دیگر نیز به انحصار و بهره‌مندی بیشتر حزبی، فردی یا گروهی فکر می‌کند. تفاوت این دو نگاه هم در مسائل زنان و هم در مسائل مردان در جامعه مشکل‌ساز است؛ یعنی تفکر انحصارگر مسئله‌ساز است و همه این را احساس کرده و می‌انند.

۳ این یعنی اعتقاد دارید که نگاه جناحی و سیاسی موجب شکل‌نگرفتن یک محور و مطالبه اساسی در حوزه مسائل زنان است؟

دقیقاً. بینیم زمانی است.

اینکه یک خانم وزیر شود و به موقعیت اجتماعی مطلوب برسد ائتلاف اسلامی زنان مشکل از دو جناح شکل گرفت. زنان در آن ائتلاف تصمیم گرفتند که مسئله وزارت زنان را فارغ از اینکه چه کسی و از چه جناحی رئیس‌جمهور شده است، پیگیری کنند. خدا رحمتشان کند، خانم بهروزکی، بعد از پیروزی اصولگراها و ریاست جمهوری احمدی‌نژاد، این مسئله را پیگیری کرد و با مذاکراتی که انجام شد یک وزیر زن به کابینه راه پیدا کرد. این را گفتم که روشن‌شود اختلافات جناحی در جامعه برن خودش یک عامل عقب‌نگه‌دارنده است.

۲ برخی هم می‌گویند که وزیر زنان یا به مجلس رفتن آنها مدغغه همه زندان جامعه نیست. گفته می‌شود که بدنه اجتماع درگیر مسائل روزمره است و اساساً ضرورت حضور در مراجع تصمیم‌گیرنده را درک نکرده است. نظر شما چیست؟
این‌طور نیست. البته وجودنداشتن جریان آزاد اطلاعات باعث می‌شود که بسیاری از افراد در جهل بمانند یا حتی اطلاعات غلط به جامعه زان تزریق شود. به‌طورقطع اسلام به ناآگاهی زنان در عرصه‌های

سیاست.نیمه دیگر

مطالبه اصلی زنان ایرانی چیست

در جست‌وجوی درد مشترک

آرزو فرشید

که نگاه‌های سیاسی و جناحی بر پیگیری خواسته‌ها و حقوق زنان سیطره دارد، امیدوار بود که همه جامعه باهم همراه شوند و برای حل مشکلات زنان بکوشند.

گمان می‌رود که این کلی‌گویی‌ها و آرمان‌خواهی‌ها بدون درنظرگرفتن مشکلات و موانع کنونی، که بعضاً از درون جامعه زنان نشأت می‌گیرند، سودمند نخواهد بود.

برخی فعالان حوزه زنان اعتقاد دارند راه‌حل برون‌رفت از این شرایط وارونه‌دین هرم است. براین‌اساس، به‌جای تأکید بر افزایش مشارکت سیاسی و اجتماعی زنان، در گام نخست باید سراغ حل‌وفصل مشکلات زنان در طبقات پایین جامعه رفت، زیرا با این‌روش دغدغه‌های ابتدایی‌تر حذف می‌شوند و به‌مرور زمان سطح آگاهی و اطلاعات زنان جامعه رشد می‌کند و زمان پرداختن به موضوعات کلان و البته اساسی‌ای همچون مشارکت در امور اجرایی کشور نیز فرا می‌رسد.

گفتنی است این دیدگاه مخالفاتی دارد و گروه دیگری از فعالان حوزه زنان نیز اعتقاد دارند زمانه‌ای که زنان در رأس یا در سطح عالی نهادهای مختلف قرار نگیرند، اراده و عزمی جدی برای حل‌وفصل مشکلات فعلی این جامعه وجود نخواهد داشت.

گیتی پورفاضل، وکیل دادگستری که ازجمله معتقدان به رویکرد نخست است، در گفت‌وگو با «شرق» به اختلافات توجه‌برانگیز زنان در طبقات مختلف جامعه اشاره کرد و گفت: «برخی زنان متأسفانه از حق‌حقوقی که یک انسان باید داشته باشد، کاملاً بی‌خبر هستند. منظور از این گروه فقط زنی سواد نیست، بلکه بسیاری از زنان باسواد نیز از حق و حقوق خود مطلع نیستند. این گروه در حقیقت پذیرفته‌اند به‌عنوان جنس دوم در جامعه به‌حساب آیند و پشت یک مرد پنهان شوند».

او با تأکید بر تفاوت‌های این گروه با زنانی که مطالباتی در سطح استفاده از زنان در نهادهای اجرایی، کابینه و مجلس دارند، گفت: «درد مشترک این دو گروه به تعدد زوجات مربوط می‌شود؛ زیرا این دردی است که همه طبقات هرم جامعه زنان آن را به‌خوبی احساس می‌کنند». او افزود: «وقتی زنی سواد کافی نداشته باشد، از حقوق خود اطلاع نداشته باشد و از لحاظ مالی به شوهرش وابستگی داشته باشد، نمی‌توان از او پرسید چرا حق و حقوق برابر

فاطمه آجرلو:

مطالبات زنان، ارزش عبور از منافع جناحی را دارد

درحالی‌که برخی برای افزایش سهم زنان در مجلس شورای اسلامی تلاش می‌کنند و برخی از عدم حضور بانوان در دستگه‌های اصلی صحنه حذبیه گرفتند یا همه ازجمله زنان بیعت کردند پس نتیجه می‌گیریم که باید نقش زنان را در جامعه اسلامی دید. باید اجازه داد که زنان همان‌طور که حضرت امام(ره) فرمودند در مسائل اساسی خود دخالت کنند. بعد ازانقلاب اسلامی هم شاهد بودیم که اولین جمعیت سیاسی در کشور- جمعیت زنان جمهوری اسلامی - با حضور دختران، نوه‌ها و عروس امام تشکیل شد. حتی زمانی که خانم مصطفوی گفته بودند در کارهای خیریه و فرهنگی وارد شوند، خود امام تأکید کرده بودند که در عرصه سیاسی فعال شوند.

۳ پس دسترسی به اطلاعات و افزایش معلومات زنان از مسائل روز جامعه را در اولویت می‌بیند.

روشن است که اگر زنان در جامعه ما دسترسی به اطلاعات نداشته باشند، با تشکلهای خاص خود را شکل نداده باشند، در زمینه اطلاعات ضعف خواهند داشت و مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرند. یا فضاهای فکری خاصی را ایجاد می‌کنند تا رأی آنها را جذب کنند و بعد هم کنار می‌گذارندشان. برای همین است که بعضاً می‌بینیم زنان به تفکر سنتی که بیشترین مشکل را برای آنها ایجاد می‌کند رأی می‌دهند. به نظر من ضروری است که در رقابت‌های سیاسی حقوق مردم

پایمال نشود. باید شعارهایی انتخاب کنیم که از پس آن برآییم. برای دست‌بندی‌های سیاسی وعده‌هایی فراتر از حدود شرعی و ... داده نشود. همان‌قدر که تأکید بر خانواده لازم است، توجه به حقوق انسانی افراد هم ضرورت دارد

شوا برای مسائل زنان نیز بیشتر و حساس‌تر خواهد شد.

به یادم دارم که زمانی در مجلس هفتم همه روی مباحث مربوط به ارث، دیه و تابعیت زنان اتفاق‌نظر داشتند؛ یعنی چپ و راست، اصلاح‌طلب و اصولگرا در این چند موضوع نگاه جناحی نداشتند بنابراین در کنار هم مرحله‌به‌مرحله مسائل را بررسی و آسیب‌شناسی کرده و به قانون تبدیل کردیم. اکنون نیز مطالبات زنان به‌عنوان یک قشر آسیب‌پذیر آن قدر ارزش دارد که

گاهی از منافع و دیدگاه‌های خودمان عبور کنیم زیرا باید به مشکلات اساسی بانوان پرداخته شود.

۴ مگر اکنون مسائل مهمی که بتوان حول محور آنها متحد شد وجود ندارد؟! چرا این اتفاق نیفتاده است؟
حتماً وجود دارد. اکنون بحث وضعیت اقتصادی خانواده‌ها و به‌تبع آن زنان یا مباحث دیگری مانند حضور زنان در قوای مقننه و مجریه قابلیت تمرکز و پردازش را دارد. ما به این جهت خواستار افزایش تعداد خانم‌ها در مجلس هستیم که بتوانیم دیدگاه‌ها و نیازهای زنان را در حوزه تقنین به‌درستی و باقدرت بیان کنیم. این قشر که به جهت آماری نیمه از جامعه است و به لحاظ حقیقی همه جامعه را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، چندین‌سال است این مطالبه را دارد اما هیچ‌وقت در این خصوص متحد نشده‌ایم.مسئله تنها عدم اتحاد نیست. خانم‌ها حتی در حوزه‌های مختلف همدیگر را قبول ندارند. مثلاً وقتی موضوع وزارت زنان مطرح شد، برخی از آقایان می‌گفتند که وقتی خود خانم‌ها شما را قبول ندارند و رأی نمی‌دهند، چطور انتظار دارید که ما رأی بدهیم. اینها مسائلی واقعی است که باید بپذیریم.

با مردان نداری، زیرا به‌دلیل همان وابستگی مالی پذیرفته است جنس دوم باشد. برای زنی در این شرایط،داشتن حق و حقوق برابر اهمیت ندارد، اما همین زن اگر شوهرش به زن دیگری توجه کند فوراً معترض خواهد شد. اینجاست که می‌گویم این همان درد مشترک و دغدغه بزرگ زنان در جامعه است و ضرورت دارد قبل از هر چیز به آن بپردازیم».

پورفاضل تأکید کرد: «باید احقاق حقوق زنان را از مسائل ساده‌تر و از لایه‌های زیرین جامعه آغاز کنیم. می‌دانیم هر چه به سطح بالاتر جامعه نگاه کنیم، سطح مطالبات نیز افزایش می‌یابد و به‌جایی می‌رسد که بگویم زن و مرد از لحاظ حقوق انسانی یکسان هستند. ازهمین‌رو جامعه باید قوانینی داشته باشد که این برابری را تأمین کند. به‌نظر من باید اولویت‌هایی را در نظر بگیریم. نمی‌توان یک‌باره همه قوانین را زیرورو کرد؛ ازاین‌رو از همان جایی آغاز کنیم که همه درباره آن اتفاق‌نظر دارند و ضرورت آن را درک می‌کنند. ابتدا تعدد زوجات را ممنوع کنیم و بعد سراغ مسائل دیگر ببریم».

او می‌گوید: «مثال ما باید آن‌قدر بگویند و اعتراض کنند تا به نتیجه برسند. ما در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که نهادهای مدنی مستقل چندان فرصت فعالیت ندارند. درحالی‌که مدنیت یعنی همین‌که مردم خودشان پیگیر امور اجتماعی باشند و تغییرات لازم را ایجاد کنند... باین‌حال اعتقاددارم که هرگز نباید ناامید شد. به نظر من انسان تا زمانی که زنده است برای به‌دست‌آوردن حق خود باید تلاش کند. مسائل زنان در جامعه ما تا حد زیادی پیگیری شده و وضعیت کنونی زنان ناشی از همین تلاش‌های زنان است. تلاش و پافشاری برای رسیدن به مطالبات تنها راه ما است. در این مسیر هم باید مثل حلقه‌های زنجیر به هم وصل باشیم».

شناخت درد مشترک و اصلی‌ترین مطالبه جامعه زنان گام نخست و ضروری است که همه فعالان این حوزه درباره آن اتفاق‌نظر دارند. ابهام‌های اصلی درباره چگونگی دست‌یافتن به این شناخت است و این ابهام‌های بدون برگزاری جلسات و نشست‌های مماندیشی رفع نخواهد شد. گام دوم نیز کنارگذاشتن منافع فردی و جناحی و دستیابی به وحدت است که اتفاقاً این‌هم مهم نیز بدون همفکری و تبادل‌نظر محقق نخواهد شد بنابراین انتظار می‌رود که فعالان حوزه زنان ضرورت این امر را درک کرده و هر چه سریع‌تر اقدامی عملی کنند.

فاطمه آجرلو: بنابر این اعتقاد دارید که باید مسائل اصلی را شناخت و برای پرداختن به آنها متحد شد. مرحله بعد چیست؟ چطور باید از بیان مطالبات و شعاردادن فراتر رفت؟

بعد از آن باید جدی‌تر به حوزه مطالبات زنان ورود کنیم. اول از همه بپرسیم که مسئولان اجرایی در مباحثی مثل اشتغال زنان یا بیمه زنان خان‌دار و... چقدر پای تحقق این مطالبات ایستاده‌اند؟ شما به موضوع مرخصی دوران شیردهی و بارداری توجه داشته باشید که چطور به پاشنه آشیل اشتغال زنان تبدیل شده است. خب چقدر در حوزه اجرای این قانون سیاست‌های تشویقی طراحی کردیم برای کسانی که قانون مربوطه را اجرا می‌کنند تا زنان با امنیت بیشتری سر کار بروند. همه اینها بحث‌هایی جدی است و من فکر نمی‌کنم که هیچ کس نمی‌تواند مطالبه‌گر این حوزه باشد غیر از خود زنان.

۴ نگاه‌های سیاسی باعث می‌شود؟
می‌خواهم در یک کلمه بگویم. عدم اتحاد بانوان. من دو دوره در مجلس حضور داشتم و در این دو دوره نمی‌توانستیم متحد شویم و یک خانم به هیات‌رئیسه بفرستیم. همین یک اشکال است. اتحاد خانم‌ها در بخش طرح مسائل اساسی این قشر بدون نگاه سیاسی و جناحی به رفع مسائل کمک می‌کند و موجب کوتاه‌شدن مسیر و پیداکردن راهکارهای مناسب برای حل مشکلات می‌شود.

۳ چرا اتحاد نداریم؟
شاید هم خودمان هنوز از آسیب‌هایی که جامعه هدف ما در آن دست‌وپا می‌زند، مصون بوده‌ایم و آن‌طور که باید آن را درک نکرده‌ایم. به نظر من وقتی‌که دل‌نگرانی‌های یک خانم سرپرست خانوار یا یک خانم با حقوق بسیار کم در نزدیک احساس کنیم، خواهیم توانست نگاه‌های سیاسی را کنار گذاشته و از خودمان عبور کنیم. باید باوجود همه تضارب اندیشه‌ها، حول محورهایی متحد شویم اما اکنون به نظر می‌رسد که علق این مشکلات هنوز به‌خوبی درک نشده است.

۴ به تضارب فکر اشاره کردید. نمونه آن همین است که برخی مسئله ورود زنان به ورزشگاه‌ها را جدی تلقی نمی‌کنند یا برخی از خانم‌ها به تعریف‌کردن زنان صرفاً در چارچوب خانواده انتقاد دارند. چطور باید از این تضارب فکر در اولویت‌بندی مسائل زنان عبور کرد ومطمئن بود که بخشی از مطالبات فراموش نمی‌شود؟

حضور زنان در باشگاه‌های ورزشی یک خواسته است اما ضرورت اجتماعی‌ای که بنیاد جامعه را به مخاطره اندازد، نیست. به نظر می‌رسد عدم نشست‌های مشترک زنان موجب این اختلاف‌نظرهاست. آن‌جی‌اوها و فعالان حوزه زنان آن‌قدر گسترده و زیاد نیستند که نتوان آنها را کنار هم جمع کرد. به اعتقاد من لازم است که کانون‌ها و متولیان حوزه زنان همه را یکجا جمع و در یک نقطه اشتراک ایجاد کنند. تفرق و عدم اتحاد، همچنین نداشتن محورهای مشخص برای ایجاد اتحاد به وضعیت کنونی دامن زده است.

ادامه در صفحه ۷

سال دوازدهم • شماره ۲۳۵۰ روزنامه شرق

آینه دیروز

۹سال پیش درچین‌روزی

اعزاز
● درخواست وزیران خارجه اتحادیه اروپا از ایران- اتحادیه اروپا از عدم پاسخ مثبت ایران به بسته پیشنهادی ۵+۱ ابراز نگرانی و تهدید کرد تهران در صورتی که غنی‌سازی اورانوم را تعلیق نکند، با تحریم مواجه خواهد شد
● احمدی‌نژاد: با اروپایی‌ها صحبت می‌کنیم و کار را جلو می‌بریم- بگذارید درباره هولوکاست تحقیقات شود، شاید ۱۰میلیون نفر کشته شده‌اند
● نامه دبیر کل حزب اعتماد ملی به سیدحسن نصرالله- مقاومت حزب‌الله مایه افتخار مسلمان است
● توکلی: سفرهای استانی، وقت دولت را می‌گیرد

جمهوری اسلامی

● رئیس‌جمهور: سیاست قطعی ایران داشتن چرخه سوخت هسته‌ای است
● الهام، سخنگوی دولت: نگران قطع‌نامه ۵+۱ برای تعلیق غنی‌سازی نیستیم
● درخواست غیرقانونی سرنان جی‌۸ از ایران برای تعلیق غنی‌سازی اورانوم
● دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو محکومیت حکم دادگاه شیکاگو درمورد الواح ایرانی را خواستار شد
● مدیر آموزش‌وپرورش قهاوند: یک سوم مدارس بخش قهاوند نیاز به مقاوم‌سازی دارند

کیمیان

● بورجردی در حاشیه جلسه علنی اعلام کرد: فضای مجلس برای تعلیق فعالیت ایران در ان‌بی‌تی فراهم است
● بانک‌های خصوصی به کاهش سود تا ۱۷درصد تن دادند

● رژیم صهیونیستی آزادی اسیران لبنانی را در دستور کار قرار داد؛ اسرائیل کم آورد، رزمزه آتش‌بس در تل‌آویو- مردم: آماده حمله، ما را به لبنان اعزام کنید
● خشم چین از فروش تسلیحات آمریکایی به تایوان
● میکروفون باز و فحاشی بوش؛ درحالی‌که جورج بوش رئیس‌جمهور آمریکا متوجه بازبودن میکروفون نبود در گفت‌وگوی خصوصی با تونی بلر، نخست‌وزیر انگلیس به حزب‌الله و مسلمانان فحاشی کرد

اعتراض

● سیدحسن خمینی در نامه‌ای به سیدحسن نصرالله: آماده‌ام به جهاد برخیزم
● نشست ۸متری زمین در میدان امام خمینی
● وزیران خارجه اتحادیه اروپا: ایده‌هایی که برای ایران مطرح شد همچنان روی میز است
● حملات موشکی حزب‌الله لبنان به اسرائیل شدت گرفت: تل‌آویو آماده آتش‌بس مشروط
● آخرین فیلم مهرجویی آماده نمایش می‌شود؛
● علی ستوری تا یک ماه دیگر می‌خواند؛
● انتقاد صریح رئیس اتاق بازرگانی از سیاست‌های اقتصادی دولت؛ پروبال شکسته بخش خصوصی

رسالت

● پیام سیدحسن خمینی به سیدحسن نصرالله؛ جنایات صهیونیسم نقطه تاریکی در تاریخ دروغ‌پردازی‌های لیبرالیسم و یان‌گریسم است
● سخنگوی دولت: پیشنهاد اروپا حرکت مثتی برای حل مسائل است- غلامحسین الهام: بسته پیشنهادی ارائه‌شده، حرکت مثبتی برای حل مسائل از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی است
● دکتر حداد عادل در جمع عظیم مردم تهران: اسرائیل، مظهرکینه آمریکا با جهان اسلام است
● ادامه حملات موشکی مقاومت اسلامی لبنان؛ مراکز تجاری- اقتصادی رژیم صهیونیستی فلج شد- ارائه‌شده، حرکت مثبتی برای حل مسائل از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی است

● سرقاله؛ پس از بحران؛ مهران گرمی- اگر همین امروز تجاوز اسرائیل به لبنان پایان یابد، اقتصاد این کشور نخواهد توانست از شدت آسیب‌های واردهشده به آن دست‌کم در یک سال آینده کمر راست کند... حتی اگر اسرائیل بتواند لبنان را شکست دهد و حزب‌الله را خلع سلاح و سرکوب کند، این حمله و تجاوز فاقد ارزش نظامی است. جنگی که یک طرف آن ارتش مسلح به پیشرفته‌ترین تسلیحات و با پشتوانه سلاح‌های استراتژیک است و طرف دیگر آن مردم کشوری است که ارتش آن فاقد حتی یک هواپیمای جنگی است و یک گروه شبه‌نظامی بار چنین قعدانی را بر دوش می‌کشد.

سشرق

● سرقاله؛ پس از بحران؛ مهران گرمی- اگر همین امروز تجاوز اسرائیل به لبنان پایان یابد، اقتصاد این کشور نخواهد توانست از شدت آسیب‌های واردهشده به آن دست‌کم در یک سال آینده کمر راست کند... حتی اگر اسرائیل بتواند لبنان را شکست دهد و حزب‌الله را خلع سلاح و سرکوب کند، این حمله و تجاوز فاقد ارزش نظامی است. جنگی که یک طرف آن ارتش مسلح به پیشرفته‌ترین تسلیحات و با پشتوانه سلاح‌های استراتژیک است و طرف دیگر آن مردم کشوری است که ارتش آن فاقد حتی یک هواپیمای جنگی است و یک گروه شبه‌نظامی بار چنین قعدانی را بر دوش می‌کشد.

اطلاعات

● همزمان با گسترش موج محکومیت جنایات اشغالگران در محافل سیاسی جهان صورت گرفت؛ افزایش تلاش‌های سازمان‌ملل برای توقف حملات صهیونیست‌ها به لبنان- رژیم صهیونیستی برای مذاکره با حزب‌الله به منظور تبادل اسرا ابراز تمایل کرد
● دیروز ۱۵۰موشک به شمال فلسطین اشغالی اصابت کرد
● یورش تانک‌های رژیم صهیونیستی به مناطق مرکزی غزه
● ۱۴هزارمیلیارد تومان سهام عدالت به ۱۴میلیون ایرانی واگذار می‌شود